

"29 AUGUST - ZIUA LIMBII ROMANE IN BASARABIA"

SONETELE BASARABIEI

Tradiția intelectualității susținătoare a marilor aspirații naționale este puternică în istoria tuturor provinciilor românești. Faptul că anul 1989 are pentru simțirea românească două evenimente la fel de însemnate: sfârșitul lui decembrie în țară, dar antemergătorul 29 august la Chișinău, nu este deloc un fenomen unic. Tot așa cum la 29 august 1989, scriitorii din Basarabia au impus limba română ca limbă de stat, iar ziua respectivă a devenit „Ziua limbii române“, cu mai bine de 60 de ani înainte, scriitorii basarabeni erau în fruntea celor care veneau la actul Marii Uniri, fiind chiar printre cei care-l pregătiseră cu versurile lor. Publicăm aceste „Sonete ale Basarabiei“ scrise de Sergiu Cujbă (1879-1937), Alexe Mateevici (1888-1917) și Ion Buzdugan (1880-1967), demonstrând cât de scânteietor le era încă de pe atunci versul.

„Dacă dușmanul vostru va cere legăminte rușinoase de la voi, atuncea mai bine muriți prin sabia lui, decât să fiți privitori împilării și ticăloșiei țării voastre. Domnul părinților voștri însă se va îndura de lacrimile slugilor sale și va ridica dintre voi pe cineva carele va așeza iarăși pe urmașii voștri în volnicia și puterea de mai înainte.“

(Citat din „Hronica moldovenească“, de către Alecu Russo ca motto la „Cântarea“ sa).

Sergiu CUJBĂ

Basarabiei

*Pământ sfânt prin crâncene războaie
Tu ce-ai fost leagăn de ne-nvinși eroi
Cât timp răbda-vei juguri de nevoi,
Cât timp aleanul ce te încovoie?*

*Înalță fruntea ta îndurerată
Venit-a timpul să recucerești
A Legei tale mângâieri cerești
Și-a graiului tău miere nestimată.*

*Robită glie, mama noastră bună,
La glasul tău, ca-n vremea cea străbună,
Vom alerga să-ți facem falnic scut.*

*Iar de-om cădea, tu, maică, nu ne plânge,
Din zbuciumat și caldul nostru sânge
Eroi s-or naște - liberi ca-n trecut!*

Ion BUZDUGAN

Vadul de la Nistru

*Privește-n nesfârșit: e stepa ocean,
Mobilele din zări par insule pe mare.
N-auzi în depărtări un chiot, o chemare,
Iar drumu-i fără de spor și nu zărești un han...*

*În zboru-i către munți s-avântă un vultan...
Dar cine-a speriat vulturul la hotare?*

Alexe MATEEVICI

Lumina cea de ceară

*Ian spune, frate: lumina când se țese
Cu întunericul în blânde nopți de vară,
De ce-ntr-a noastre firi, pe-aripi de seară,
Cresc rugăciuni, de noi neînțelese?*

*Și focul lor, întocmai ca o ceară,
Ne arde firile de patimi înghețate
Și-aprinde-n noi credințele curate,
Ce fac ca toată patima să piară;*

*Umblam atunci, ca umbre ușurele,
Și alte lumi vedeam în depărtări.
Uitam păcat și vrajbă - toate cele;*

*Și luminați, zburam-n acele țări,
Cari sunt în zare, mai presus de stele,
Spre Cel ce a zidit pământ și cer.*

1913

*Ce nori se văd pe cer, ce vuet crește-n zare?...
Sunt hoarde de barbari, trimise de Sultan?...*

*Hei, pârcălabi, pe cai, porniți în trap buistrul
Și voi, scumpi Soroceni, arcași ai lui Ștefan,
Voi stăvilari, din vremi, puhoiului sinistru!...*

*Să ploaie cu săgeți, iar greul buzdugan,
Să dârdâie, izbind în tigve de dușmani
Din ei să dregem pod în vadul de la Nistru!*